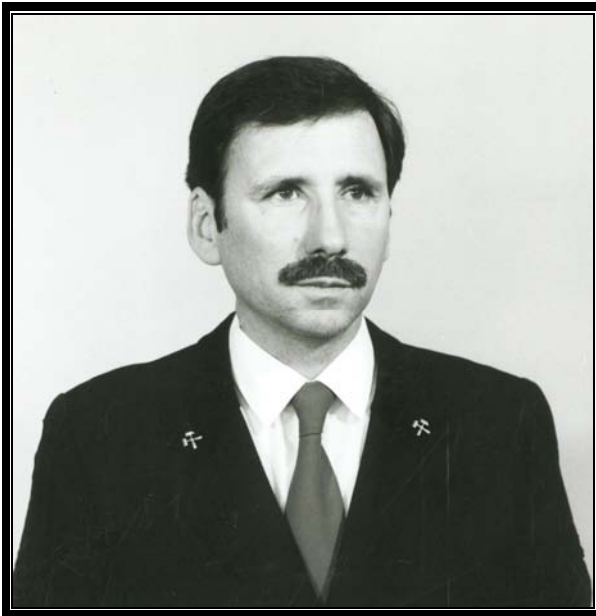

**Dr. Zsámboki László
(1935-2012)**

2012. január 25-én, életének 76. évében elhunyt *dr. Zsámboki László*, a *Miskolci Egyetemi Könyvtár, Levéltár és Múzeum* nyugalmazott főigazgatója, sok más érdeme mellett a magyar bányászat-történeti kutatások vezető személyisége.

Az *Alföld* fia volt: *Kunszentmiklóson* született 1935-ben. 1959-ben jogi diplomát, majd 1965-ben egyetemi könyvtárosi oklevelet szerzett. 1959-60-ban a *Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának* tudományos munkatársa, majd 1961-65-ig a *Kohómérnöki Kar Dékáni Hivatalának* titkára, illetve 1966-69-ig hiva-

talvezetője. 1969-től a központi könyvtár tudományos főmunkatársa, 1982-től levéltárvezető, majd 1996-tól könyvtári főigazgató. 2005-ben, 46 évi szolgálat után vonult nyugállományba.

Ő szervezte meg az egyetemi levéltárat és múzeumot. Feltárta, rekonstruálta, és rendezte a *Selmeci Múemlékkönyvtár* állományát (*Selmeci Múemlékkönyvtár*, Miskolc, 1976, németül is megjelent), kiadta az egyetem két és fél évszázados működésének alapvető okiratait és történetét (*Selmectől Miskolcig 1735-1985*, Miskolc, 1985; *Selmecről indultunk... 1735-1949*, Miskolc, 1999; *Ötven éve Miskolcon*, Miskolc, 1999; *Emlékkönyv – Gedenkbuch – Památnik 1762-2002*, Miskolc – Kassa, 2002), szerkesztette az egyetemi oktatói bibliográfiát (*A selmecebányai akadémia oktatóinak lexikona 1735-1918*, Miskolc, 1983).

Munkásságát elismerések, kitüntetések sora övezi: *Selmecebánya város ezüsterme és díszfokosa*, az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tiszteleti tagsága*, a *Debreceni Márton*, a *Delius Christoph T.* és a *Mikoviny Sámuel emlékérem* egyesületi kitüntetések, a könyvtárosok és levéltárosok részére alapított legmagasabb szakmai elismerés, a *Szabó Ervin Emlékérem* és az egyetem *Signum Aureum Universitatis érme*, *50 éves jubileumi egyetemi emlékérmével*, hogy csak a legfontosabbakat említsük.

Dr. Zsámboki László a miskolci egyetemen ismerkedett meg és került kapcsolatba a bányászat és a kohászat művelőivel – egyetemi oktatókkal, gyakorló szakemberekkel és diákokkal. Barátságot kötött velük, s alaposan megismerkedett a két ősi szakma múltjával. Bekapcsolódott hagyományörző munkájukba, s amikor később hivatali helyzete lehetővé tette, a levéltári és a történeti kutatásokba is.

Dr. Faller Jenő (1894-1966), a soproni *Központi Bányászati Múzeum* igazgatója évtizedeken keresztül szinte egymaga testesítette meg a magyar bányásztörténeti kutatást. Halála után nagy úr támadt ezen az egyébként is csak kevesek által művelt szakterületen. Szerepét, a hazai montánhistoriai kutatások szervezését és irányítását az 1970-es évek közepétől *dr. Zsámboki László* vette át egyre szélesedő tevékenységi körrel. Maga köré gyűjtötte és kutatómunkára ösztönözte a „történész vénájú” műszaki szakembereket, a

klasszikus szakkönyvek és régi dokumentumok fordítása érdekében kiváló latin és német nyelvtudással rendelkező munkatársakat alkalmazott, felvette a kapcsolatot a hazai és külföldi levéltárakkal, könyvtárakkal és kutatóműhelyekkel, s több évtizedre szóló programot állított össze. Szívós, céltudatos munkájának eredményeként az 1980-as évek elejére az *NME Központi Könyvtárában* fokozatosan kiépült a bányásztörténet hazai kutató-feldolgozó és könyvkiadó bázisa.

Megindította és szerkesztette a *Közlemények a magyarországi ásványi nyersanyagok történetéből* (1–15 köt., 1982-2004) és *A bányászat, kohászat és földtan klasszikusai* (1–11. köt., 1987-2004) című kiadványsorozatokat. Az előbbi évkönyv jelleggel indult 1982-ben, tanulmányokat közölve a témakör legkiválóbb hazai és külföldi szakembereitől. A 4. kötettől megváltozott az eredeti koncepció, önálló műveket, emlékköteteket vagy konferencia-anyagot tartalmazó, rendszertelenül megjelenő szériává alakult át. A másik említett sorozat reprint kiadásban vagy magyarra fordítva adott közre régi, nehezen hozzáférhető könyveket, tanulmányokat. E vállalkozás keretében jelent meg például a *Bergbüchlein* (1987), *Scopoli Crystallographia Hungaricája* (1988), Csiba István *Magyarország hegyeiről* c. műve (1991), *Agricola Bermannusa* (1994), *Nicolaus Poda* selmeci bányagépekről szóló könyve (2002) és több más, alapvető jelentőségű bányásztörténeti munka.

Saját kutatásai közül a bányászati-kohászati felsőoktatás történetével foglalkozott a legszívesebben, de sok más téma iránt is érdeklődött. A népszerű *Pannon Enciklopédia Magyar ipar- és technikatörténet* c. kötete (2000) számára a bányászati és kohászati fejezetek többségét ő írta meg. Jelentős részt vállalt a *Magyar bányászat évezredes története* I. és II. kötetének megírásában és szerkesztésében. Kismonográfiában tisztázta végérvényesen a magyar *Bányászhimnusz* történetét, s benne *Kunoss Endre* szerepét (2002). Ennek köszönhető, hogy *Kunoss* neve ismét bekerült a köztudatba, és emléket állítottak számára szülő- (*Egyházashetye*) és halálórási (*Káloz*) helyén is.

A kutató- és könyvkiadó munkába másokat is bevont, fontosnak tartotta a szakterületen működők összefogását a közös cél, a

magyar bányászat történetének, hagyományainak minél teljesebb feltárása és közkinccsé tétele érdekében. E nemes törekvés jegyében például sok kiadványt a rudabányai *Érc- és Ásványbányászati Múzeummal* közösen jelentetett meg.

Konferenciákat, kiállításokat, könyvbemutatókat, szakmai kirándulásokat szervezett, melyeken maga is aktívan közreműködött. Kiváló előadó volt, hallgatóságának figyelmét lekötötte ízes beszédével, lenyűgöző tárgyi tudásával és szellemességével.

A barátság sokat jelentett számára. Akit egyszer bizalmába fogadott, ahhoz mindvégig hű maradt. Könyvtári irodája főigazgató korában is nyitva állt mindenki számára. Önzetlenül segítette a fiatalabb kutatókat, témákat javasolt, tanácsokat adott számukra, lehetővé tette az egyetemi levéltár anyagában való kutatást, és publikálási alkalmat biztosított az általa szerkesztett kiadványokban. E sorok írója is sokat köszönhet neki: az ő biztatására kezdett foglalkozni az 1970-es, 80-as évek fordulóján, kezdő muzeológusként a bányásztörténettel, ő egyengette első szakközleményeinek útját, és tőle tanulta mindazt, amit a könyv- és folyóirat-szerkesztői, kiadói munkáról tudni kell.

Amikor 70 éves korában, 2005-ben nyugalomba vonult, az *Alma Mater* városában, *Selmecbányán*, a *Bányászati Múzeum* ősi boltíves falai között búcsúzott a kollégáktól és a barátoktól. Ott volt a magyar és a szlovák bányásztörténeti kutatók színe-java, a bányász és kohász szakemberek, egyetemi oktatók sokasága, mindenki, aki *dr. Zsámboki Lászlónak* fontos volt. A megható köszöntések, a munkásságát méltató elismerő szavak mellett egy vaskos könyvvel is megtisztelték az ünnepeltet: *Selmeci ezüst, körmöci arany* címmel gyűjtötte kötetbe és adta ki legfontosabb írásait az az intézmény, amellyel a legszívesebben és a legsikeresebben működött együtt a bányásztörténet terén: a fentebb már szóba hozott rudabányai *Érc- és Ásványbányászati Múzeum* (mai nevén *Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bányásztörténeti Múzeum*).

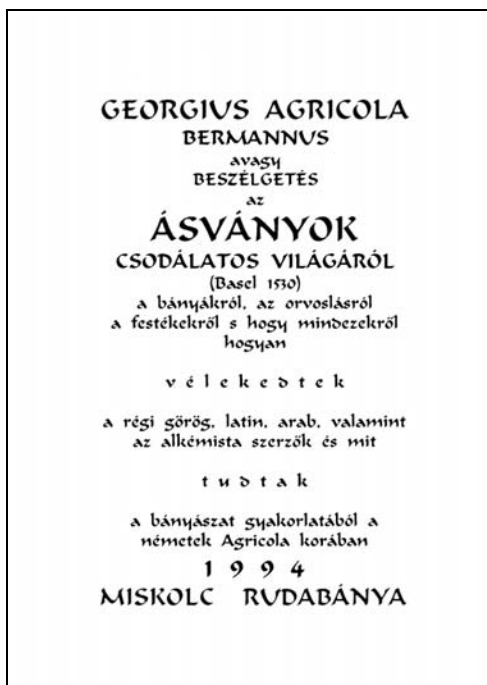
Nyugalomba vonulása után címzetes főigazgatói címet kapott, lehetősége nyílt a további kutatómunkára, az oktatásban is részt vett, ezért még gyakran megfordult az egyetemi könyvtárban. Továbbra is tartott előadásokat, megjelent a szakmai rendezvénye-

ken, ápolta a régi kapcsolatokat. A kor, a rohanó évek azonban hamarabb legyőzték, mint hittük volna. Halálával a magyar bányászattörténet kiemelkedő személyiségét veszítettük el. Tétován kérdezzük: lesz-e, aki a helyébe lép, pótolja hiányát? Aligha...

Miskolci búcsúztatására február 3-án került sor a *Deszkatemlomban*, a református egyház szertartása szerint. Hamvait kívánságára *Kunszentmiklóson*, a *Felszegei temető* családi sírboltjában helyezték örök nyugalomra február 7-én.

Mindazok nevében, akik ismerték, tisztelték és szerették *dr. Zsámboki Lászlót*, de különösen a bányászattörténet művelőinek kicsiny tábora nevében őszinte megrendüléssel mondok utolsó

Jó szerencsét!

Egy könyv azok közül, amelyeket dr. Zsámboki László szerkesztett, és a rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeummal közösen adott ki.